

Дисклеймер: Цей документ не є прямим відображенням підходів Фондації ВАТАГА. Це є збірка результатів воркшопу, що відображає загальне мислення та досвід української спільноти, яка знаходиться в Нідерландах.

Результати воркшопу «КУЛЬТУРА» III Форуму української громади в Нідерландах

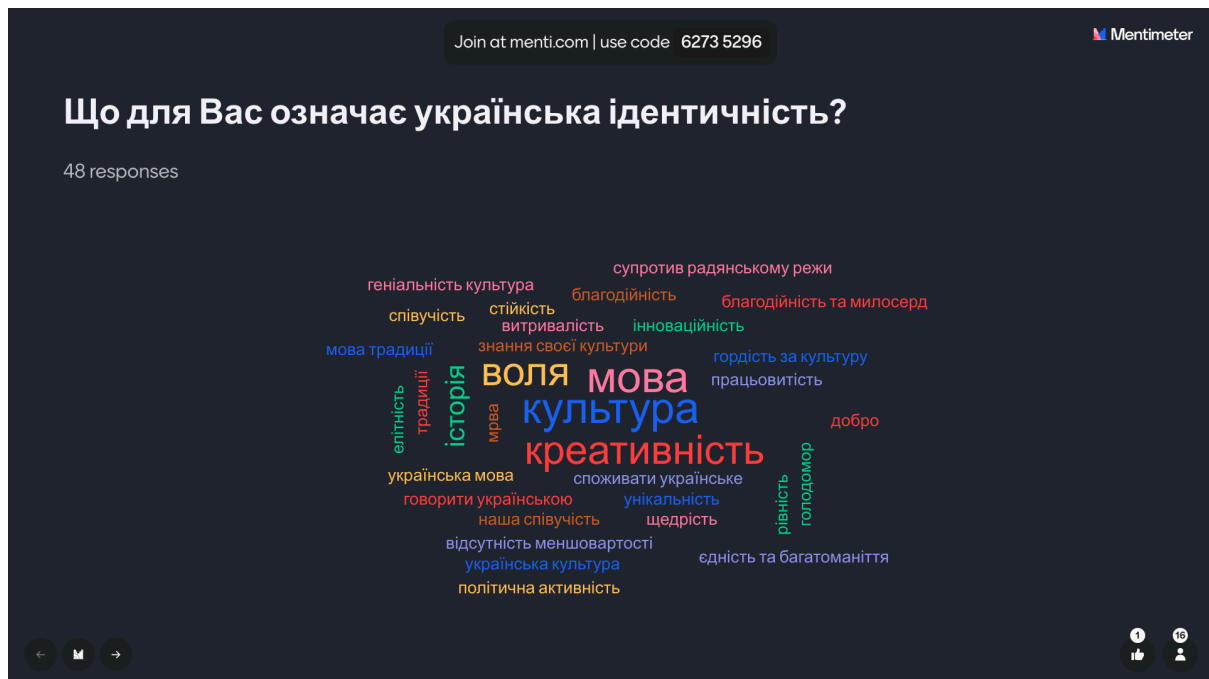
Тема: «Як українців сприймають у Нідерландах – ви можете на це вплинути».

З початку повномасштабного вторгнення ми діяли інтуїтивно в просуванні української культури з нідерландською аудиторією, однак за два роки ми побачили сильні та слабкі сторони комунікації. Ефективна діяльність потребує структури, інструментарію та чіткого плану дій. На воркшопі учасники зробили перші кроки в цьому напрямку: визначили ефективні способи презентувати українську ідентичність і створили практичний дороговказ для культурних працівників.

На події ми виділили основні елементи української ідентичності:

1. Мова.
2. Воля.
3. Культура (з наголосом на історію й традиції).
4. Креативність.

До уваги результати голосування учасників воркшопу:

Фундація VATANA, зусиллями її волонтерок і організаторок воркшопу, культурних діячок Дарії Лисенко, Дарії Логвинової та Тетяни Румілець, зібрала всі напрацювання заходу та створила дороговказ для культурних працівників за кордоном. Цей документ є узагальненням ідей, висловлених на воркшопі «КУЛЬТУРА» під час III Форуму української громади в Нідерландах. Він створений для того, щоб допомогти культурним працівникам ефективно презентувати українську ідентичність у міжкультурному середовищі.

Цей інструмент можна використовувати не лише в Нідерландах, а й в інших країнах.

МОВА

Мова як ключ до взаєморозуміння

Голландці виявляють глибокий інтерес до пізнання нових культур, і Україна для них стає джерелом унікальних знань. Лекції, присвячені українській мові, історії та культурі, особливо популярні, коли вони організовані у форматі дискусій або інтерактивних заходів. Такий підхід не лише знайомить слухачів із ключовими аспектами української ідентичності, але й допомагає знайти спільні риси між українським і нідерландським історичним досвідом.

Наприклад, обговорення боротьби за незалежність чи ролі культури у формуванні національної свідомості створює можливості для пошуку точок дотику. Порівняння нідерландської боротьби проти іспанського панування та українського визвольного руху дозволяє осмислити спільні виклики, з якими стикаються нації на шляху до свободи.

Особливу увагу привертають глобальні контексти, які об'єднують історії України та Нідерландів, зокрема через торговельні шляхи, мистецтво чи дипломатичні зв'язки. Голландці відкриті до нових знань, і такі обговорення не лише сприяють глибшому розумінню України, але й формують взаємну повагу та заохочують співпрацю.

Інтерактивні лекції, дискусії або майстер-класи з мови дають змогу створити глибокий контакт із аудиторією.

- Організуйте розмовні клуби з вивчення української мови для голландців.
- Запроваджуйте уроки абетки через каліграфію для дітей і дорослих.
- Створюйте застосунки для вивчення української мови та проводьте огляди таких платформ.

- Популяризуйте фахівців, які вміють цікаво викладати українську мову нідерландцям (й навпаки - викладачів, які гарно викладають нідерландську українцям).

Література як культурний міст

Сучасна українська література відкриває унікальні можливості для розуміння України через багатогранні та часто суперечливі наративи, які відображають її складну історію та актуальні виклики. Читацькі клуби, організовані в місцевих бібліотеках, стають чудовою платформою для обміну думками та знайомства з українськими авторами, які вже стали голосом своєї епохи. Особливу увагу можна приділити творам, що досліджують питання ідентичності, війни та еміграції, адже вони відкривають для голландських читачів емоційний і соціальний контексти сучасної України.

Формат читацького клубу сприяє пошуку спільних тем, порівнянню українських і голландських реалій, а також створенню діалогу про універсальні людські цінності. Атмосферу заходів можна збагатити завдяки зустрічам із українськими письменниками, обговоренням перекладених творів або спільному читанню уривків мовою оригіналу з подальшою дискусією.

Українська література також здатна стати своєрідним мостом між поколіннями. Її обговорення можуть охоплювати як класичні твори, так і сучасні експериментальні жанри, відкриваючи нові горизонти для взаєморозуміння та культурного діалогу.

- Організуйте читацькі клуби в бібліотеках, обговорюйте твори українських письменників.
- Забезпечуйте переклади українських книжок нідерландською та англійською мовами.
- Проводьте зустрічі з письменниками та інтерактивні читання мовою оригіналу.

ВОЛЯ

Історія та культура у глобальному контексті

Коллективний досвід Нідерландів під час Другої світової війни створює ґрунт для глибшого розуміння сучасної ситуації в Україні. Голландці, пам'ятаючи про нацистську окупацію, часто сприймають війну Росії проти України крізь призму власних історичних травм і переосмислення подій того часу. Складні питання, такі як відсутність чіткої позиції нідерландської монархії під час війни чи виклики

боротьби за свободу, залишили помітний слід у колективній пам'яті. Ці спогади нині формують емпатію та сприяють солідарності з українцями, які виборюють свою незалежність.

Аналіз історичних паралелей між двома країнами відкриває простір для діалогу про спільне розуміння минулого та майбутнього, посилює культурний обмін і дає змогу переосмислити глобальні концепти солідарності.

Ідеї для глибшого залучення:

- **Знаходьте спільні символи:** Використовуйте культурні образи, такі як тюльпани та соняшники, традиційні орнаменти чи фермерські традиції, які є зрозумілими та значущими для обох народів.
- **Розповідайте про Україну через знайомі контексти:** Наприклад, висвітлюйте історичні паралелі, як-от боротьба за свободу, чи інтегруйте глобальні теми, які об'єднують Україну та Нідерланди. Використовуйте історичні паралелі для пояснення сучасної війни.
- **Практичні приклади:** На виставках квітів презентуйте соняшники з історіями про українських фермерів, які працюють попри заміновані поля й обстріли, підкреслюючи їхню стійкість та прагнення до життя. Обговорюйте спільні цінності, як-от свобода та гідність.

Такий підхід допоможе голландській аудиторії глибше зрозуміти українську реальність через близькі та знайомі їм образи й історії.

Побудова культурних мостів через цінності

Сімейні традиції та спадковість

Голландці виявляють зростаючий інтерес до українських сімейних цінностей і традицій, що тісно пов'язані з темою спадковості та міжпоколінного зв'язку. Це відображає і сучасні тенденції серед українців, які все частіше досліджують своє родинне коріння та культурну ідентичність. Для голландської аудиторії важливими є відповіді на запитання "чому" і "як": чому сім'я відіграє настільки важливу роль в українському суспільстві, як відбувається передача цінностей між поколіннями, і як це співвідноситься із сучасним європейським контекстом.

Обговорення впливу радянського минулого на розуміння ролі сім'ї дозволяє розкрити нові аспекти історичної тяглості та соціальних трансформацій. Такий підхід не лише збагачує уявлення про українське суспільство, а й створює майданчик для обміну досвідом і взаєморозуміння між культурами.

Ключові принципи для діалогу:

- **Розумійте культурні особливості Нідерландів:** Враховуйте відкритість і прагматизм голландців, орієнтуйтеся на діалог, який спирається на раціональні та емоційні аспекти.
- **Зосереджуйтеся на спільних цінностях:** Висвітлюйте теми, що об'єднують, такі як важливість родинних традицій, роль освіти в передачі цінностей чи значення спадщини у формуванні ідентичності.

Це допоможе не лише розкрити багатство української культури, а й закласти основу для довготривалого культурного обміну та співпраці.

Формування впевненості

Українці за кордоном повинні відмовитися від комплексу меншовартості та з гордістю презентувати свою культуру.

- Вивчайте мову країни перебування.
- Поважайте свою культуру та активно її поширюйте.

Благодійність як можливість особисто долучитися до підтримки України й спільних цінностей.

Благодійність є одним із ключових чинників, що мотивують людей долучитися до різноманітних ініціатив і подій. Голландська аудиторія охоче бере участь у заходах, спрямованих на збір коштів для підтримки цивільних українців, постраждалих від війни, або допомоги українським військовим. Події, які поєднують культурний досвід із можливістю зробити добру справу, набувають подвійної цінності.

Наприклад, вокальні майстер-класи, кулінарні воркшопи, мистецькі виставки чи читацькі клуби, спрямовані на конкретні благодійні цілі, не лише створюють платформу для міжкультурного обміну, а й дозволяють учасникам відчувати свою причетність до допомоги. Прозоре інформування про те, як і на що будуть використані зібрані кошти, значно підсилює довіру та залученість. Для людей важливо бачити конкретний результат своєї підтримки.

Ініціативи з благодійним підґрунтям не лише привертають ширшу аудиторію, але й сприяють формуванню тривалої солідарності. Учасники відчують себе частиною спільної справи, що зміцнює зв'язки між культурами та сприяє довготривалому співробітництву.

КУЛЬТУРА

Українська музика як інструмент культурного єднання

Українські народні пісні та музика загалом є невід'ємною частиною багатой культурної спадщини країни. Спів стає потужним засобом єднання, особливо у форматі спільних вокальних майстер-класів чи концертів, де голландці можуть безпосередньо долучитися до виконання українських пісень. Такі події не лише знайомлять аудиторію з мелодикою та глибиною української музики, а й допомагають зрозуміти, як вона відображає життєвий досвід і цінності українців.

Особливий інтерес викликають календарно-обрядові пісні, як-от щедрівки чи колядки, що розкривають традиції святкування Різдва та Нового року. Участь у подібних заходах дозволяє зануритися в атмосферу українських святкових ритуалів і водночас краще зрозуміти культуру. Водночас варто приділяти увагу й сучасній українській музиці, яка відкриває нові горизонти для міжкультурного діалогу.

Хоровий спів відіграє важливу роль у популяризації української музики. Підтримка зв'язків між українськими та голландськими хоровими спільнотами, як-от успішна участь хору **KORALI** у популярному нідерландському проєкті **ZING**, є чудовим прикладом ефективної співпраці. Залучення хорових колективів до спільних концертів і майстер-класів сприяє не лише поширенню української культури, а й зміцненню культурних зв'язків між Україною та Нідерландами.

- Проводьте вокальні майстер-класи та спільні концерти.
- Популяризуйте календарно-обрядові пісні, такі як щедрівки та колядки.
- Співпрацюйте з українськими й нідерландськими хоровими спільнотами.

Українська кухня: їжа як культура, ритуал і мова єднання

Українська кухня зачаровує не лише багатством смаків, а й глибоким символізмом, що відображає традиції, історію та цінності народу. Приготування й споживання страв стають унікальним досвідом, який особливо резонує у форматі спільної взаємодії. Майстер-класи з приготування українських страв дають голландцям змогу не лише скуштувати нові смаки, а й здобути практичні навички для використання вдома, водночас створюючи простір для міжкультурного обміну.

Шукання спільних рис між українською та голландською кухнями допомагає побудувати культурні мости. Наприклад, любов до картоплі чи традиції

вживання оселедця можуть стати основою для обговорень і обміну ідеями. Інтерес також викликають ритуали, пов'язані з їжею, зокрема обряди на Різдво чи Великдень, що сприяють глибшому розумінню культури. Їжа виступає універсальною мовою, яка об'єднує, створюючи відчуття спільності.

Культура через їжу: як розповідати про Україну

- **Історія в кожній страві:** пояснюйте, як історичні події вплинули на український раціон. Наприклад, значення хліба як символу життя й боротьби, зокрема в контексті Голодомору.
- **Регіональна багатогранність:** демонструйте різноманітність української кухні, від пісного борщу з копченими грушами до борщу на рибі, показуючи впливи різних регіонів і культур.
- **Сучасні підходи:** не забувайте про ф'южн-версії традиційних страв, які відображають сучасний погляд на кулінарію.
- **Кейтеринг як мистецтво:** організуйте українські фуршети на відкриттях виставок чи інших подій, залучаючи шеф-кухарів до співпраці. Це додає елегантності заходам і знайомить гостей із багатством української кухні.
- **Традиційні улюбленці:** популярні страви, як-от вареники з капустою, пісний борщ чи млинці, чудово підходять для кулінарних майстер-класів, особливо якщо акцентувати на їхній користі й смакових якостях.

Такий підхід дає змогу не лише представити кухню, а й розповісти історію народу через смаки, ритуали й культурні традиції, збагачуючи взаємне розуміння.

КРЕАТИВНІСТЬ

Інтерактивні культурні заходи

Зростаючий інтерес голландців до української культури зумовлений унікальністю та глибиною української спадщини. Особливо важливим є використання інтерактивних форм представлення, зокрема воркшопів, які дають можливість не лише безпосередньо взаємодіяти з культурою, але й створювати матеріальний або емоційний результат для учасників. Це значно посилює їхнє відчуття залученості. Українська спадщина приваблює автентичністю, а теми, пов'язані з народною магією та фольклором, відкривають нові горизонти захоплюючих наративів, що виходять за межі європейського культурного досвіду. Важливим аспектом є можливість інтегрувати ці історії у сучасний контекст через персональні корені та досвід, що дає голландцям змогу створювати "власну спадщину", проектуючи українські цінності в їхнє повсякденне життя.

- Рекомендується організувати спільні свята, такі як Великдень чи Святий Миколай, що дозволить створювати атмосферу співтворення та культурного обміну. Важливо також залучати голландців до українських майстер-класів і навпаки, створюючи календар подій для взаємодії. Серед можливих заходів — виготовлення писанок, створення птахів свободи, мотанок і іграшок з ниток, петриківка, каліграфія, плетіння віночків, кулінарні майстер-класи, вибійка, гончарство (наприклад, пташки-свистульки), лозоплетіння, вишивка та ткацтво. День сусіда є чудовою нагодою для промоції цих заходів.
- Також можна включити в події традиційні українські та нідерландські ігри з дерев'яними елементами (дуже популярно в нідерландській культурі), що стане чудовим культурним містком між народами. Комбінування цих ігор з українськими елементами дозволить створити унікальну атмосферу та сприятиме поглибленому розумінню обох культур.

Розвиток автентичного сторітеллінгу

Особлива увага до індивідуальних історій українців відкриває нові можливості для глибшого залучення голландців до різноманітних проєктів та ініціатив. Персональні розповіді створюють емоційний місток, що допомагає зрозуміти, як війна та протистояння російській агресії стають індивідуальними боротьбами кожного, водночас відображаючи загальний національний виклик. Це дозволяє глибше відчувати болісну реальність та незламний дух українців.

Розповідайте про свій досвід життя в Нідерландах, використовуйте особисті історії для створення емоційного зв'язку з місцевою аудиторією. Ці наративи можуть стати потужним інструментом для налагодження взаєморозуміння і підтримки між українцями та голландцями, дозволяючи кожному краще відчувати та зрозуміти культурний контекст і особисті переживання.

- Діліться власними досвідами життя в Нідерландах.
- Розповідайте історії українців, які змушені були покинути країну через війну.
- Робіть проєкти про персональні історії.

Розвиток автентичного сторітеллінгу: ЛГБТ+-спільнота

Історії українців із ЛГБТ+-спільноти є важливою частиною нашого культурного наративу, особливо зараз, коли війна змушує багатьох із нас переосмислювати власну ідентичність і місце у світі. Розповідаючи про досвід спільноти, ми допомагаємо не лише голландцям краще зрозуміти нашу культуру, а й самим українцям знаходити спільну мову та підтримку всередині спільноти.

Життя представників ЛГБТ+ за кордоном - це історії про виклики, пошук себе, боротьбу за рівність й права. Вони відображають ширші процеси змін в українському суспільстві та можуть стати потужним інструментом для порозуміння між різними групами українців, особливо в нових умовах вимушеної еміграції.

- Діліться історіями про українців із ЛГБТ+ спільноти, які вимушено залишили країну через війну та адаптуються до нового життя у Нідерландах.
- Залучайте представників ЛГБТ+ спільноти до спільних проєктів із місцевими організаціями, аби знаходити точки дотику та будувати взаємну підтримку.
- Підтримуйте відкриті розмови про прийняття себе, формування безпечного середовища й зміцнення зв'язків у громаді.

Ці історії допомагають розкрити багатогранність українського суспільства та зрозуміти українців як живих людей із різними шляхами, мріями та боротьбою. Безпосередньо, вони створюють простір для діалогу та солідарності не тільки між культурами, але й між українцями, дозволяючи знайти порозуміння на засадах свободи бути собою, навіть у найважчі часи. Це не лише створює емоційний зв'язок із нідерландською аудиторією, але й стає шляхом до інклюзивного суспільства, де кожен почувається видимим, зрозумілим і підтриманим.

Культура через дозвілля

Культура через спільне дозвілля та відпочинок створює можливості для глибшого знайомства з традиціями та обміною емоціями. Літні вечорниці, пускання вінків у каналі — це прекрасні заходи, що об'єднують людей і відкривають можливості для молоді. Українські підлітки можуть запрошувати своїх нідерландських однокласників та друзів, створюючи платформу для культурного обміну. Важливо активізувати співпрацю з місцевими школами, залучаючи батьків до організації таких подій.

Зокрема, такі події як День вишиванки та акція Run for Ukraine, які щороку проводить VATANA в Нідерландах є прикладом як успішно залучати громадськість до українського контексту. Не забувайте додавати свої події в календар активностей, а якщо їх немає — запрошуйте інших до себе, створюючи таким чином атмосферу єдності та взаєморозуміння між українцями та голландцями.

Інтеграція в повсякденне життя аудиторії, безперечно, допомагає зблизитися:

- Організуйте літні вечорниці з українськими іграми й традиціями.
- Проводьте фестивалі сучасної культури.

Залучення молоді

Важливо привернути увагу молодших нідерландців до української культури через сучасні медіа та популярні формати. Співпраця з відомими співаками, інфлюенсерами та колаборації з українськими артистами можуть стати ефективними каналами комунікації. Відео-подкасти про культуру, літературу, музику та кіно України, представлені нідерландською мовою, дозволять ширше знайомити молодь з українськими традиціями та сучасними тенденціями. Особливу увагу варто приділити демонстрації різноманіття музичних стилів України та їх сучасним варіаціям.

Знайомство місцевих діджеїв з українськими виконавцями та проведення щорічних фестивалів дозволять залучити нідерландську молодь. Створення плейлистів з українською музикою та поширення їх через QR-коди на івентах сприятиме кращому залученню аудиторії та підвищенню інтересу до української культури серед молоді.

Сучасна музика, подкасти та соціальні мережі є ключем до уваги молоді.

- Створюйте плейлисти з сучасною українською музикою.
- Співпрацюйте з інфлюенсерами для просування української культури.

ВИСНОВОК

Українська культура за кордоном має величезний потенціал для популяризації, якщо працювати системно та креативно. Мова, воля, культура й креативність — визначають ідентичність і допомагають будувати культурні мости.

Для досягнення ефективності важливо:

1. Активно розвивати діалог через мову, музику, їжу й спільні цінності.
2. Забезпечувати інтерактивність у подіях.
3. Будувати впевненість і гордість за українську спадщину.
4. Створювати можливості для співтворчості та двостороннього діалогу.

Цей документ слугує дороговказом для всіх, хто хоче не лише презентувати Україну, а й інтегрувати її у світовий культурний простір.

Сайт фундації VATAHA: <https://www.vataha.nl/>

Контакти організаторок воркшопу в LinkedIn:

Дарія Лисенко: <https://www.linkedin.com/in/lysenkodaria/>

Дарія Логвинова: <https://www.linkedin.com/in/dasha-lohvynova-3206ba1bb/>

Тетяна Румілець: <https://www.linkedin.com/in/tetiana-rumilets-13b00625/>